

KARL A. TAVASTSTJERNA

DIKTER

HELSINGFORS 1896
WENTZEL HAGELSTAMS FÖRLAG

KARL A. JAVASTIERNA

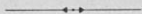
DIKTER

DIKTER

AF

KARL A. TAVASTSTJERNA.

HELSINGFORS 1896.

WENTZEL HAGELSTAMS FÖRLAG.

DIKTER

KARL A. J. TILGMANN

HELSINGFORS.

AKTIEBOLAGET F. TILGMANN'S BOK- OCH STENTRYCKERI.

DIKTER.

Innehåll:

	Sid.
Sekular-Parentation	1.

Friseglarens sånger.

<i>Tillegnan till tysta vänner . . . . .</i>	37.
<i>Hemåt i höstregn . . . . .</i>	39.
<i>Friseglare . . . . .</i>	41.
<i>Inför domstol . . . . .</i>	46.
<i>Jag önskar och jag väntar . . . . .</i>	48.
<i>Viking . . . . .</i>	50.
<i>Energi . . . . .</i>	51.
<i>Finnbacka Finne . . . . .</i>	53.
<i>Den förlorade sonen . . . . .</i>	56.
<i>Invaliden . . . . .</i>	60.

	Sid.
<i>Det blir så tyst omkring mig . . . . .</i>	62.
<i>Det ringer till begrafning . . . . .</i>	65.
<i>Gunnar Berndtson . . . . .</i>	67.

II.

<i>Sjöjungfrun på Vänö . . . . .</i>	73.
<i>Andra tider . . . . .</i>	80.
<i>Du kärlek, förtvifla ej om din makt! . . . . .</i>	83.
<i>Magdalena . . . . .</i>	86.
<i>Slädfart vid juletid . . . . .</i>	89.
<i>Elvezia . . . . .</i>	92.
<i>En fjäril midt i vintern . . . . .</i>	95.
<i>Villa Malcolm . . . . .</i>	98.
<i>Julridt i sommarnatten . . . . .</i>	101.
<i>Natt vid Tennforsen . . . . .</i>	104.
<i>Vesper . . . . .</i>	106.

III.

<i>Vårförnimmelser . . . . .</i>	111.
<i>J lek med huldran . . . . .</i>	113.
<i>Sorglöshet . . . . .</i>	115.
<i>Folklåt . . . . .</i>	117.
<i>Manfolk . . . . .</i>	119.
<i>Med vårens svala . . . . .</i>	121.

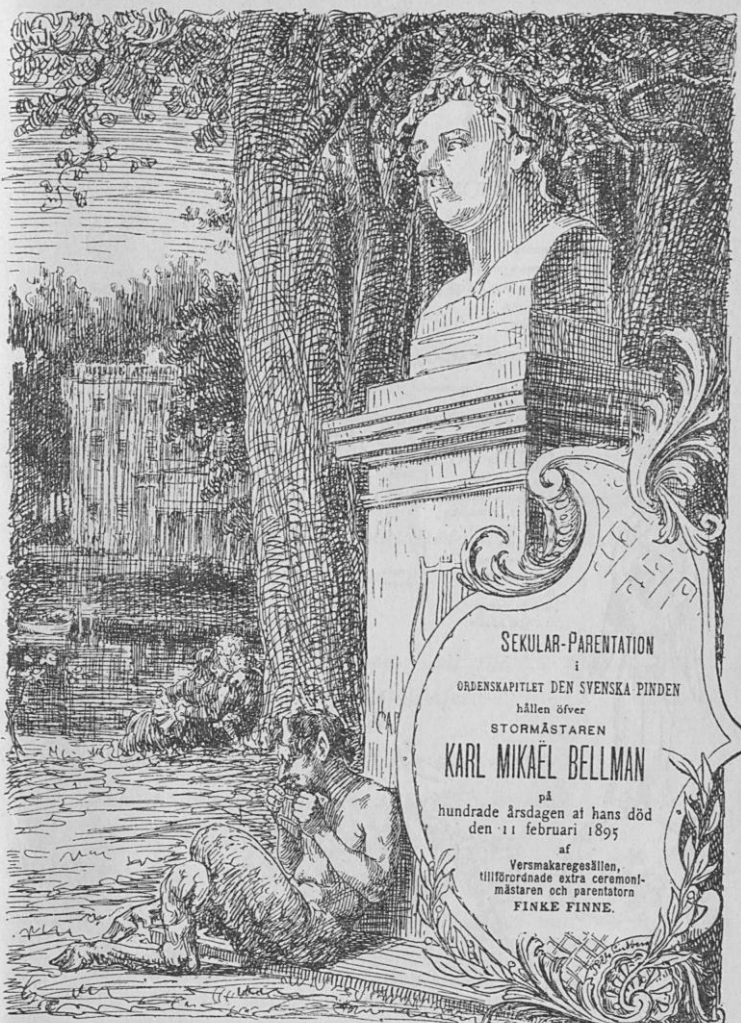
	Sid.
<i>Mitt ideal</i>	123.
<i>Ett ideal af kvinnan</i>	125.
<i>Ö, ja — jag älskar dig, kära</i>	127.
<i>Och finns det en tanke, som dröjer hos mig</i>	128.
<i>Skuggornas ö</i>	129.

En duell. Dramatisk scen på vers	133.
---	------

SEKULAR-PARENTATION

i

ORDENSKAPITLET DEN SVENSKA PINDEN

hållen öfver

STORMÄSTAREN

KARL MIKAËL BELLMAN

på

hundra årsdagen af hans död
den 11 februari 1895

af

Versmakaregesällen,
tillförordnade extra ceremoni-
mästaren och parentatören
FINKE FINNE.

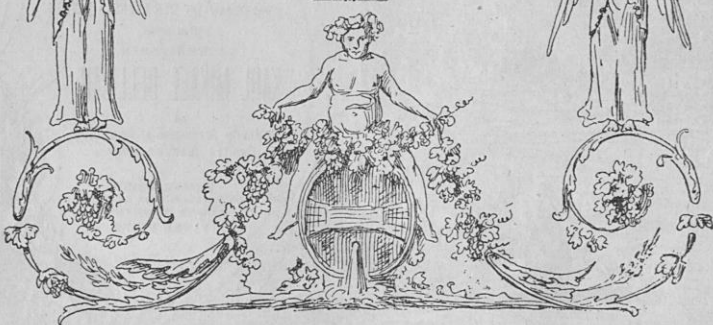
PERSONER OCH FIGURER.

I FÖR- OCH EFTERSPELET:

PROSPERO	TRITONER
TOMTAR OCH DJURGÅRDSNISSAR	SEFIRER
TIRSIS OCH DAFNE	ULLA WINBLAD
OREADER	BELLMAN
NYMFER	PAFOS' HELA MAKT

DELTAGARE I PROCESSIONEN.

GUSTAF III — Ordenskansler	ORVAR ODD	
KELLGREN	AUG. BLANCHE	
LEOPOLD	BJURSTEN	
ATTERBOM	THEORELL	
RUNEBERG	JOH. GABR. CARLÉN	
TEGNER	EICHHORN	Ordens- bröder
B. E. MALMSTRÖM	F. HEDBERG	
GUNNAR WENNERBERG	F. SANDER	
GUSTAF LJUNGGREN	C. D. AF VIRSÉN	
CARL SNOILSKY	B. SCHÖLDSTRÖM	
VALERIUS	OSCAR LEVERTIN	
C. F. DAHLGREN	DANIEL FALLSTRÖM	
L. HAMMARSKJÖLD	P. WIESELGREN	Opposi- tionsmän
K. A. NICANDER	FRYXELL	
JOHAN NYBOM	FINKE FINNE — tillförordnad	
W. VON BRAUN	extra ceremonmästare och parentator.	

FÖRSPEL.

Midvinterlandskap, natt, svagt snöljus. En mängd små tomtar och nissar sopa snön från marken och träden under PROSPEROS ledning. Till höger i förgrunden står Bellmans byst på en karyatidpedestal; på hans hjässa och näsa ligger snö.

PROSPERO *med sitt spö ropar utåt fältet i fonden, som knappast skönjes:*

Hallå, små tomtar! Går ert göra lätt?
Blir vintern snarligen på porten sopad?
Om några timmar blåser jag reträtt,
då måste snön och kölden vara slopad.
Gån på, små tomtar! Det blir fest i natt,
den Svenska Pinden firar sekelgille
till ära för sitt sommarmorgonsnille

2
Karl Mikaël . . . Nå tomtar tagen fatt
och sopen vintern ut, och det i blinken!
Hörs ej musiken redan där från brinken?
Hvad Sverige ägt af stora, vittra andar
har möte stämt här invid Bellmans byst.
Låt se att innan morgonsolen kysst
Djurgårdens ekar . . . Men hvad är det? Tyst!
Jag hör musik, som sig i prasslet blandar.

Fjärran, otydlig musik.

De komma redan! Tomtar, fort i väg!
Man hör ju redan ordensbrödrens steg.
Här *måste* sommar bli! Vi Djurgårdsnissar
må smycka festens sal för sångarkungen
och tvinga blommor att slå ut på ljungen!
Och det skall lyckas oss. Se där! Nu hissar
ju sommarhimlen re'n sin ljusa sky!

*Det ljusnar något litet, och purpurmoln randas lätt
öfver fondens sommarlandskap. Musiken höres närmare,
och man kan uppfatta de allt tydligare marschtakterna
af »Undan ur vägen, se hur profossen — —». PROSPERO
ser sig en sista gång omkring och varseblir snön på
Bellmans byst, springer fram och slår bort den med sitt spö.*

Ni glömska kräk! Se där på Bellmans hy
ni glömt en sats med snö. — Nå, lika mycket!
Nu har ju Djurgårn fått det rätta tycket
och Djurgårdssångaren sitt rätta drag.
Se där! Han ler! Han ler! Hvad sade jag!

Slår inbjudande ut med handen mot de kommande:

Den Svenska Pinden hälsas i det gröna!
Välkomna hit att sommarns glädje röna
och att dess skald med seklets lagrar kröna!

*Försvinner jämte tomtarna. Musiken allt tydligare;
steg af processionen förnimmas. Marschen hör upp, och
sångstämmor taga vid:*

Hvem är som ej vår broder minns,
fastän hans skugga mer ej finns?
Fastän hans valthorn tystnat har,
finns skogens genljud ändock kvar.

Än Floras fåglaskara
skall ömt hans spel förklara.

Än jägarn vid sin snara
skall på sin pipa svara
hur ibland Orfei söner,
af Backus krönt så sköner,
han utan like var.

DEN SVENSKA PINDEN *inkommer i procession, två och två, med GUSTAF III i spetsen, alla med kransar och blommor. Strax efter Gustaf III skyndar FINKE FINNE fram, poserade, ordnande, viktig och fjäskande; — ett slags rättsbetjäntsfigur med vinlöfskrans om pannan. Kommendörerna bära lagerkransar kring hjässan och anara i händerna, hvilka de nedlägga kring Bellmans byst när deras tur är inne. Efter dem kärror med konfonium för en pick-nick i det fria. Kypare ombesörja serveringen af bröderna, så snart de parenterat och dragit sig till bakgrunden. Nu ordnar Finke Finne processionen framför bysten, medan alla falla in i slutrefrängen af kören:*

Han utan like var.

PARENTATION.

---

*Finke Finne träder fram med en stor pappersrulle och
uppläser följande*

DITYRAMB.

Sitt timglas, fyllt med vin,
som döden åt dig hällde,
du tog med glädttig min,
Karl Mikaël, och ställde
så till din afskedsfest,
där du en världs elände
i fröjd och vällust vände,
fast Karon satt som gäst.

Af lifvets bittra kalk
du njöt som ingen annan,

— en lefnadslustig skalk
med sorgeflor kring kannan!
För dig var döden skämt
och lifvet blott en villa,
på hvilken man bör spilla
ett löje nätt och jämt.

Med klangen af din sång
till väna gudamakter
är eko stadt på språng
kring alla svenska trakter;
bland finska tallars barr
och danska bokars hängen
förnimmes än refrängen
och genljud af gitarr.

Karl Mikaël, — gutår!
Se, trots det myckna pjunket,
ditt vin på hundra år
ej hunnit blifva unket!
Post seculum det finns
pokaler än att fylla
och sorger att förgylla
för borgare som prins!

lägger ner sin krans för Bellmans byst.

Ur hundraårig sömn Vi stiga upp helt gärna,
mon cher Anacréon, för att som Konung värna
i spetsen för Vår vakt af Pindens vittra folk
ditt rykte och din glans såsom Vår æras tolk.
Vi glömma Anckarström och våldets entrepriser
och lyssna icke till barnsbarnabarns malicer,
när Vi fått veta om att seklets timme slår,
se'n dess du följde Oss och lades på din bår.

Eh bien, Anacréon! Så ödet sällsamt ställer!
Nu är du mästarn, du, — vi andra blott gesäller,
om Polyhymnias och Venus' domslut gäller!

Vi tacka nådigst dig för stunderna på Haga,
men vittna gärna om att snillen äro svaga,
om eftervärldens dom dig gör till en héros,
ty det var du just ej, så vidt Vi det förstå. —
Men *skald*, Anacréon, — det var du såsom ingen!
och det är vackert så i denna vittra ringen.

KELLGREN; *med krans:*

Hur vist, Ers Majestät, Ni tackes Bellman döma!
Ert snille, liksom hans, bör Sverige aldrig glömma.

Ni gaf förfiningen åt sederna och tanken,
och om det icke blef en vinst precis i banken,
så blef det vinst likväl för vettet och för snillet — —

GUSTAF III:

Åh, käre Kellgren, minns, i detta vittra gillet
är jag visst icke kung! Ditt smicker *honom* bär,
som ler i bronsen där åt lifvets små besvär!

Sätter sig.

KELLGREN:

Ja visst, du nordiske Anacréon, jag hyllar
din gratie, din rikedom, som än en värld förbryllar.

Lägger ner sin krans framför bysten.

LEOPOLD, *skyndar fram och lägger
rörd ner sin krans:*

Odödlige Bellman, du lefver då än?
Ditt blod som din vers än med liflighet flyter.
Än Sverige; af kungen bland sångare skryter,
än skryter jag själf att dig äga till vän.

KELLGREN, *ironiskt:*

Håll litet, cher ami! Ni går för långt i yra!
Hur lät hans nekrolog? Hvar hade Ni er lyra,
då sångarkungen slöts af jordens kalla famn?

LEOPOLD, *misslynt*:

Ah! Laissons ça, mon cher! — Jag talar om hans namn.
Men själf, o Kellgren, har du sångarkungen smädat
och som Priapi hof hans vittra spinnhus hädat.

KELLGREN, *otåligt*:

Skall än om hundra år — — —?

FINKE FINNE, *träder beskäftigt emellan dem*:

— Jag frågar mina herrar,
om ej en skarp replik den sjuka sak förvärrar?
Vårt ceremoniel, det lyder se så här:
»Nihil de mortuis, om icke godt det är!»
Som parentator ber jag Bröderne på Pinden
att för allt ondskefullt nu genast stänga grinden.
Enhvar har sina fel, och Bellman hade många,
— dum vita brevis est, ars semper fuit longa.
Här finnas flera än, som vänta att få lägga
sin krans och sina ord, ej tunga som en slägga
men lätta som den blom om våren strös för vinden —

KELLGREN, *ler*:

Så vare udda jämt! Till Bröderne på Pinden
jag vädjar med mitt verk för salig Bellmans väl
och hoppas, att enhvar vill inse mina skäl,

om jag i lifvets strid gaf Bellmans små mamseller
ej idel smek och slisk, men pepparkarameller.

Tager Leopold under armen och går till Gustaf III.

ATTERBOM, *stiger tankfull fram och nedlägger sin
krans, högtidligt:*

Det är oss ljuft och godt att härmed få betyga
offentlig rätt åt den, hvars samtid var för blind
att se hans snilles vidd och att med honom flyga
ifrån Olympens höjd och grek'ska gratier blyga
rätt ner till Gröna lund — —

Liten paus.

FINKE FINNE, *fjäskar och hjälper honom på trafven:*

— — och Ullas gump så trind!

ATTERBOM, *ler flyktigt:*

Ja väl — omätligt är det Skönas vida rike,
och Ulla Vinblad blir förvisso Luras like
i dettas Elysée, när dygnets larm har dött
och dagens korta mode skrikit har sig trött.

Det fordras afstånd, Bröder, för att Bellman fatta,
han står oss än för när, och såsom barn vi skratta
åt skaldens fantasi, för att den roar oss;

men för en tänkare den blir ett sällsamt blossom,
som lyser Akeron och Plutos rike opp,
när ej det flammar gladt kring Backustågets tropp.

VALERIUS, *litet anspråksfullt och skrufvadt.*

Neckar ur vassen undrande stiga,
vindarne tiga,
böljan står;
bland oreader,
fauner, dryader
dansa najader,
skogen går.

Paner och silener och backanter
svärma öfver dalar, fält och branter;
sången ljuder högt från alla kanter:
Orfeus, o Orfeus, du åter är vår!

ATTERBOM, *ser ovilligt på honom, för sig:*

En hämpling i en bur, som härmar näktergalen!
Ett ömkansvärdt försök att sänka idealen!

FINKE FINNE, *efter honom:*

Ej någon skarp kritik, jag ber! I våra dagar
enhvar har rätt till sång som honom själf behagar.

C. F. DAHLGREN, *dansar fram:*

Bellman,

Din fest begynns!

Hör hur flöjten, så klar

ur sig molltoner drar!

Hör trumpetén, hur gällt

han genskallar på fält!

Hör triangeln nu pinglar

sitt plingelipling

i ljudande ringlar,

kling, klingeli, kling!

RUNEBERG, *kommer godmodigt leende med sin krans,
härmar Dahlgren:*

Pa, pe, pi, po, pu, py,

hvad den tonen var ny!

La, le, li, lo, lu, long!

hvad är detta för sång?

FINKE FINNE, *vet ej hur han skall våga hindra R.;
går slutligen fram till honom:*

Ers majestät . . . förlåt . . . Ers excellens, professor,
sjung hellre Fänrik Stål än slika glada mässor!

Du är så nitisk du, min lille landsman Finne!
Jag följer med i natt och firar Bellmans minne:
Ej med klagan skall hans minne firas,
ej likt dens, som går och skall förglömmas!
Kellgren, Leopold, Lidner och fru Lenngren
äro bra, men störst Franzén och Bellman!

Lägger ner sin krans och står afvaktande.

TEGNÉR kommer fram med krans. Han gör tecken
åt de kringstående, som skulle Bellmansbysten röra sig:

Gif plats, gif plats, ty Nordens vingud nalkas
och sången raglar kring hans vigda mund!
hör hur han skämtar, se hur gladt han skalkas
bland nymferna uti den gröna lund.

Men ack hans glädje ligger ej i kannan,
ej i idyller, som han kring sig strött;
hans druckna öga söker än en annan,
och märk det vemodsdraget öfver pannan —
ett nordiskt sångardrag, en sorg i rosenrödt!

I Djurgårdsekar, susen vänligt öfver
den största sångarns bild, som Norden bar!
Det finns ej tid, som dessa toner söfver,

det finns ej land, som deras like har.
En sång, som växer vild men likväl ansad,
bär konstens regel men försmår dess tvång,
till hälften medvetlös, till hälften sansad,
en gudadans, på gudaberget dansad,
med faun och gratie och sångmö på en gång!

Lägger ner sin krans, tager Runeberg under armen.

LORENZO HAMMARSKJÖLD:

Det varit länge nog ett elakt tidens tecken,
att man glömt bort din sång och drack sitt vin ur bäcken
och himlade sig fromt och talade moral
och såg ej kärnan alls, för att den hade skal.
Men Bellman, se, din sång ur glömskan dubbelt fager
man letat fram igen och ställt i riktig dager.

NICANDER:

Egne, odödlige skald! Du vist dåraktige Fredman,
säg hvar din lyra är gömd, att jag må spela ditt lof!
Mången var mer kanske i *dikten* och större i *sången*,
ingen förenar som du diktens och sångens behag.

JOHAN NYBOM:

När Orfeus spelar, skog och böljor dansa,
naturen själf blir tokig utaf fröjd.

Här är hans rike — honom vi bekransa,
där glad han sitter på sin sångarhöjd!

Tankfullt, understruket:

När Sergels faun betraktar dig och skrattar,
lägg i hans blick en tår — och Bellmans värld du fattar!

RÖSTER:

Bravo! Vål sagdt det var!

FINKE FINNE, *beställsamt:*

— Vårt ceremoniel . . .!

RÖSTER:

Vi bry oss icke om en sådan bagatell!

W. VON BRAUN, *kommer dragande på* PEHR WIESELGREN,
som ser ovillig och yrvaken ut, BRAUN gäckande:

Min värde bror och vitterhetskamrat,
du känner i ditt bröst ett kristligt hat,
ett äkta prästerligt, ett sådant som
i tid och evighet ej kan gå om.

Hotar Bellman:

O Bellman, Bellman, vi förbanna dig!
Att våga sitta där så liderlig,
när nykterhetsaposteln Wieselgren
står upprätt här på sina egna ben!

Det är för oförsynt, jag ber löjtnant von Braun att bli mer gentleman och lite mindre faun!

WIESELGREN; *gnuggar sig i ögonen, vet ej hvar han är:*

Hur kommer det sig? Säg! Står jag vid Bellmans
byst?

BRAUN:

Ja visst! Re'n i mitt lif för mig jag svurit tyst att väcka dig i natt till Bellmans sekelfest och tvinga dig att bli för en gångs skull hans präst.

WIESELGREN; *vaknar upp; indigneradt, med mycken kraft:*

Det blir jag aldrig, nej! *Ser på Braun.* Jaså, herr Braun är den, som väckt mig ur min sömn till lifvets bråk igen? Det är just likt en man, som haft sitt bästa nöje uti att håna allt för att få fram ett löje.

Till Bröderna på Pinden:

Nej, bäste herr von Braun och ädla vittra skuggor, jag är en ärlig man, som icke trifs bland suggor, ej ens om Bellmans namn det ena djuret bär och adladt till von Braun det andra löjtnant är.

Jag tror och vet förvisst, att Bellman, redobogen,
blef legd utaf sin kung att sjunga uppå krogen
den svenska nektarns lof och prisa fyllerit,
och att han gjorde det med sällsynt konst och nit,
så folkets pengars flod till hofvet vände åter
att fröjda få den finaste ibland despoter.

Ogillande mummel.

Jag är en ärlig man och van att högt predika
den rena sanningen för fattigman och rika.
En dålig kung det var, som lät ett sådant snille
sig söla uti smuts och supa sig till dille . . . !

BRAUN; *ser sig villrådig omkring och förmår*

Wieselgren att följa med åt fonden.

Vänder sig om ett tag:

Det var en fan till karl, han blef ju riktigt vådlig!
Jag trodde på sin höjd han skulle bli gudsnådlig.

ORVAR ODD; *indignerad:*

Du står där lugn och döf för ufvarnas låt
med leende min i din sångmö's forna Eden,
du känner icke den nya tidens försåt,
du hör ej all denna fromma söndagsgråt, —
vi dödlige höra den jämmern, vi, och se den!

Men du står hög som förr i din vigda lund,
en saga från friskare svenska lynnens æra,
åt dagens dårar du ler med den vises mund,
och någon pilgrim kommer en aftonstund
att le med dig, medan narrarna lamentera.

AUGUST BLANCHE:

En flack anständighet jag fruktar såsom pesten,
den snärjer Stockholm re'n och Sverige allt, för resten.
Stod Bellman upp i dag, han skulle säkert falla
för vår anständighet och fromleriets galla.
Jag tror ej Venus själf i marmorn får stå naken,
tag hit ett snörlif fort, och kläd en kjol på baken!
All kvickhet och all konst blir mycket snart omöjlig —
nog är min samtid dock oändligt dum och löjlig!

BJURSTEN:

Må fanatismen, må det falska nit
mot sångarkungen sina pilar hvässa;
han står för högt, — de nå dock aldrig dit,
och slokande sig gömmer skrymteri't
vid första blick på kransen kring hans hjässa.

J. P. THEORELL:

Ett verkligt snille är en gudafödd kemist,
som letar guld ur smuts och rikedom ur brist,

som finner farligt gift i skönsta blommas kalk;
naturens dolda lag med ögat hos en falk
han genomsådar snabbt, och ur miasman drar
han febergiftets stank. En slik kemist han var,
vår store mästare Karl Mikaël.

B. E. MALMSTRÖM, *med krans:*

Så klar

med diamantlikt sken han tindrar bland de störste
af stjärnors hela här. Bland oss är han den förste.
Backantiskt yrande, men nykter i sitt rus,
ett pandämonium med valthorn och med krus
besvor han fram, så nytt, så nordiskt originelt,
— en gläddig Stockholmsvärld på Elyséens fält —
så leende och yr i tröstlös sorg, som bara
ett nordiskt lynne kan i nordens sommar vara.

GUNNAR WENNERBERG, *med krans:*

Den glädje, som ur ungdomskraften har sitt språng,
skall städse taga form i verser och i sång.
Sen till blott, såsom jag, att ni ej hastigt mister'n!
— En krans till Bellmans byst från Glunten och Ma-
gistern!

Lägger ner den.

JOH. GABR. CARLÉN, *med en väldig krans:*

Det finns ej något blad i Bellmans diktarlager,
som jag ej putsat upp, om jag mig ej bedrager,
ej någon enda knapp uti hans hofhabit,
som ej jag synat ömt med äkta forskarnit.
Hans stora ande har jag här på mina fingrar,
och hvad jag bringat har, en eftervärld ej skingrar,
ty det som kärlek byggt, ej hatet rifver ner,
och själfst bigotteri't nu Bellmans storhet ser.

*Lägger sin krans om Bellmansbysten, men den är
för stor och glider ner kring piedestalen.*

GUSTAF LJUNGGREN, *med krans:*

Man bör ej läsa Bellman, han skall sjungas...
I en fantastisk tonvärld hän man gungas,
där luften himlens är men folket jordens,
och trollkonstnären tvingar en med ordens
och melodiens välljud än att gråta
och än att le åt lifvets stora gåta.

ANDERS FRYXELL:

En Pindens sekelfest jag ej mig undandrager,
fast jag min tanke har om salig Bellmans lager.
Talang han haft, gunås, och hvarför ej geni,
men sådant pund kan dock långt bättre nyttjadt bli.

Ett snille på en krog bland brännvinsglas och fulla
förlåter icke jag, trots Movitz och trots Ulla.
Jag äger ingen krans för sådan Backi galt,
som tumlade i rus, då hustrun satt och svalt.
Men likafullt: — sin tid besjöng han som ett snille,
det kan jag medge lugnt för friden i vårt gille.

EICHHORN, *medlande, urskuldande:*

Ja väl — jag vill med fog ett ord likväl tillägga:
han var visst icke den, som ville oss uppegga
till låga lustars ras, till otukt och till rus,
fast mer: de vises vin han skänkte ur sitt krus.
Hans Ulla var visst ej en vidt beryktad slinka,
som hvarje sjömansgast till älskog kunde vinka,
nej, hon var nära nog en riktigt ärbar flicka,
på hvilken en baron med nöje kunde blicka.
Och Backi hjältar, — ja, — de voro visst nog yra
men fingo adelsskap af hans Apollolyra.

FRANS HEDBERG:

Det finnes ingen sång i hela världen,
som kan förliknas vid den, som är hans;
ett barn utaf sin tid nog mycket är den
men ock ett barn af hvarje tid som fanns.

Och hvad som bäst hans äreminne skrifver
är det, att han är vår, är fosterländsk;
som Béranger var fransk, som Holberg blifver
en äkta dansk, som Shakespere typen gifver
utaf en engelsman, är Bellman äkta svensk.

F. SANDER:

Din glada visdom, ditt förnöjda val
var en till randen bräddad vinpokal.
I pärleskummet brötos ljusets strålar,
det ljus, som skönt förgängligheten målar.

Sin krycka glömde fattigdomen då,
när dansen började i hvirflar gå,
du log och sjöng, när allting syntes galet:
Se människan! — se gudaidealet!

Ren Ulla Vinblad hvilar på en bädd,
hvars täcke ingen dödlig får beröra;
i ett odödligt löjes skimmer klädd
hon slumrat in, — och hvem vill henne störa?

Sitt på din kungastol med lutan säll
och sjung uti den vackra, ljumma kväll!
Hvart moln, som skuggar pannan under dagen,
må fläktas bort af löjet och behagen!

I juni den ljusaste natten
försvunnit från nordiska land,
från vikarnes rodnande vatten
och Djurgårdens leende strand. —

Där hade i båten sitt möte
de älskande lyckliga tu;
på böljornas vaggande sköte
två hjärtan uppblomstrade nu. —

Då — plötsligt därborta från stranden
ett strängaspel nejden förnam;
vid lekande knäppning med handen
hur lätt melodien sprang fram!

En stämma ur ekarnes susning
snart härligt i toner sjöng ut
naturens och kärlekens tjusning
i blomningens korta minut.

I vassen, den bugande, hörde
de tvenne med klappande bröst
den visa sefirerna förde
dit ner med Karl Mikaëls röst. —

Förrn böljan mot stranden vardt bruten,
han band den i toner och ord
och fäste för sekler minuten:
— en vådröm om lycka i Nord.

C. D. AF WIRSÉN:

Jag älskat månbelysta Djurgårdslunder.
Jag älskat skuggan där, när genomstungen
den plötsligt tycktes af en strålig lans,
och Rosendalsallén och löfskogsdungen,
där Framnäs log i stilla halfdagsglans,
och ekarne, som skådat sångarkungen
försänkt i drömmar se på fauners dans,
och framför allt den kulle, mörk och fager,
där månen gjuter på hans byst sin dager.

FINKE FINNE; *har mot slutet stått afvaktande och
orolig, träder fram med sin krans:*

Så är min tur då kommen! Store ordensbröder...

*Blir varse Schöldström och Levertin, som stå afvak-
tande med sina kransar.*

Förlåt! Finns någon kvar?... Det är mitt nit, som
glöder...

Jag har förifrat mig. Herr Schöldström, var så god!
Och ni, herr doktor, med! — Säg fram er versklenod!
Levertin och Schöldström krusa.

SCHÖLDSTRÖM:

Jag är en ringa man i konstens stora tempel,
men jag min uppgift har: att gifva riktig stämpel
åt allt det ädla gods, som tiden sett förbi.
Jag älskar hvar detalj i en biografi,
hvar liten bagatell, hvart drag utaf personen,
som tiden redan glömt. — Hell Bellman där på tronen!

OSCAR LEVERTIN:

Som uti stop från gamla dryckesklubbar
hans syner än vi se i våra glas,
se Astrilds nymfer i koketta stubbar
och Backi riddersmän i ystert ras.
Ty än vårt blod bak skjortbröst och korsetter
går varmt som bakom fiskbenslif och krås,
och än i Mälarstadens ljusa nätter
man käckt på Fredman och på Ulla brås.
Hvar maj än brinner klart på Stockholms himmel
Cytheres bloss i purprad aftonsky,
och öfver vårens ljusa Djurgårdsvimmel
blir Bellmanssångens trollglans evigt ny.

DANIEL FALLSTRÖM, *skyndar fram*:

Du unga, växande släkte
stäm möte på Bellmans dag

och glöm att partier finnas,
din ovän i famnen tag!

Då skall du djupt i ditt sinne
förnimma en enda gång
den rätta återklngen
af Bellmans tjusande sång.

FINKE FINNE, *stiger fram med ett glas i den ena handen
och en krans i den andra, väntande och spörjande
ser han sig omkring:*

Hvar dröjer Heidenstam? Har han försummat festen?
Han, som vid Backi tåg är den förnämste prästen!
Han kommer icke. Nå — så må jag börja då
med min parentation. Vill Pinden ej förstå,
hur för ett sådant värf just mig man hittat på,
— se här förklaringen, och den är mycket simpel:
på lifvets haf jag går med vitterhetens vimpel
och kastas hit och dit af dygnets vind och våg,
men rimmar oförskräckt och äger skaldehåg.
Ej ordensbrödrens kif om Bellmans lif och seder
mig rör det minsta grand, — det kan jag svära eder.
Jag har ej renommé, som hindrar mig att härma
den store mästarn där.

Pekar på Bellmans byst.

Och jag kan ej förnärma
det minsta vittra kryp med mina rim, gunås,
ty på hvar hylla stå de för enhvar att fås.
På grund af alla dessa dygder har det händt,
att jag, till hälften skald, till hälften en betjänt,
för hans triumfvagn där mig likt en åsna spänt.

Karl Mikaël, du själf, där högt på piedestalen,
ju mer du finner mig som parentator galen,
dess mer du fröjdar dig, att Norden ännu har
sin gamla löjlighet och anspråksfullhet kvar!

Ödmjuka tjänare, I herrar kommendörer!

Dricker. Ropar åt fonden:

I Bröder, sägen till att man på kannan rörer!

Alla dricka.

En sekelfest, där ej det bjuds på en pokal,
i Sverige, gudskelof, ej komma kan på tal. —

Dricker igen. Liten paus.

Ja . . . hm . . . ! Vid sexton år jag lärde Bellmans
toner —

han sjöngs ju i kvartett af unga epigoner!
Om vi förstodo stort, hvad sången innebar,
det lämnar jag därhän, — men rörande det var,
då läppar utan fjun besjöngo Mollbergs dater
och höjde Ullas pris med blyga gosselater.

Dem renom allt är rent. Snart kände man sig hemma i Bellmans glada värld och skötte raskt sin stämma, och oskuldsfulla mör, som hörde Fredmans sånger, de gnolade på dem — och visste ej af ånger. Än mer — hvem af oss har re'n i sin moders knä ej Gubben Noak lärt att taga ut från C?

Ropar:

Hell Ordensbröder! Skål!

Dricker.

Må andra akten börja!

— Från alla tusenden, som glädjas och som sörja vid Bellmans sekelbår, jag har en hälsning fått att bära fram i natt, förr'n stunden har förgått:

— I Danmark Heibergs skugga vinkar gladt med handen, och Drachmann står så lång med Erik Bøgh på stranden, själf Georg Brandes' röst sig blandar i den kör, som danamännens lof till Nordens vingud för.

I Norge Dietrichson, i Tyskland ändå flera, i Finland hundraden för Bellman pokulera.

Ja, från Amerika Longfellows ande svingar sig öfver ocean och högt med Bellmans klingar.

Dricker med Pinden. Med ökad inspiration och svetten i pannan:

— Var hälsad, jubelskald! Se, barnabarnen hicka i tusenmila ring och stånda upp och dricka!

Du lefver än bland oss i loftal och förtal,
och Ulla går i kväll på Mosebackes bal.
Likt Greklands store du såsom en halfgud tronar,
den oss med Nordens sorg och Nordens köld försonar!

Jag saknar ord — hvad mer! — jag tager Bellmans
egne.

— han lånade ju själf, den store oförvågne.
Jag känner som musik och sång i hvarje sena,
och versen raglar yr och börjar på att skena.

*Det har ljusnat öfver landskapet i fonden. Nu blir
det full dager med ens, landskapet med Tirsis och Dafne
framstår starkt, medan förgrunden förblir mörk och
Ordensbröderna, som vända sig om vid parentatorns
utrop, småningom försvinna.*

Re'n morgonrodnan syns emellan skogens toppar,
och daggen ligger sval på gräs och blad och knoppar.
Se, på de gröna fält hvad herdar och hvad lam!
Se, gamla Tirsis går med unga Dafne fram!
Se, hur vid källans brädd så munter han sig sätter
och hennes hjärta tar vid klang af klarinetter!
Se, vikens böljor re'n i morgonsolen glittra . . .
I luften klang jag hör af Bellmans egen cittra . . .!

*Finke Finne försvinner, och det ljusnar äfven i för-
grunden.*

EFTERSPEL.

Osynlig kör med ackompanjemang af cittra och klarinett. Det blir lif i snår och buskar; planen befolkas af nymfer och fauner. Kör.

Klinga, klinga, klarinetter!

Väcken ur slummern upp den store Pan!

I de ljusa sommarnätter

hvilas han här på plan.

Hör hvad fjäsk i alla vinklar, vrår och buskar, snår och
öfverallt!

Fader, fader Pan! Vak upp och tag gestalt!

PROSPERO *springer fram, svingar sitt spö och berör därmed Bellmansbystens hjässa. Det börjar röra sig bland kransarna, och ur blommorna stiger BELLMAN fram med sin cittra. Han ser sig omkring smått förvånad, känner igen hvar han är och nickar. Tirsis och Dafne*

resa sig. Nymferna och faunerna slå ring kring Bellman på vördnadsfullt afstånd. Han nickar gladt till dem, ler, knäpper på cittran, sätter sig och ser väntansfullt upp åt viken i fonden. Plötsligt hör han något, stiger upp och ser utåt viken. Sedan slår han sig ned och sjunger:

Blåsen nu alla!

Hör, böljorna svalla,

åskan går.

Venus vill befalla

där Neptun rår.

Simmen tritoner,

och sjungen miljoner,

Fröjas lof!

Svaren postiljoner,

i Neptuns hof!

Corno.

Se Venus i sin prakt!

ULLA VINBLAD närmar sig stranden i en med vimplar och blomster sirad båt, rodd af en triton i stor solhatt, omgifven af änglar, delfiner, sefirer och Pafos' hela makt.

Kring henne hålla vakt

änglar, delfiner, sefirer och Pafos' hela makt:

vattunymfer plaska kring

i ring.

Corno.

Fåglarna titta,
och fiskarna spritta
ur sitt rum.

Gastarna de sitta
på hafvets skum.

Vädrena susa,
sig böljorna krusa,
bugna ner.

Skyarna bli ljusa,
och solen ler. *Corno.*

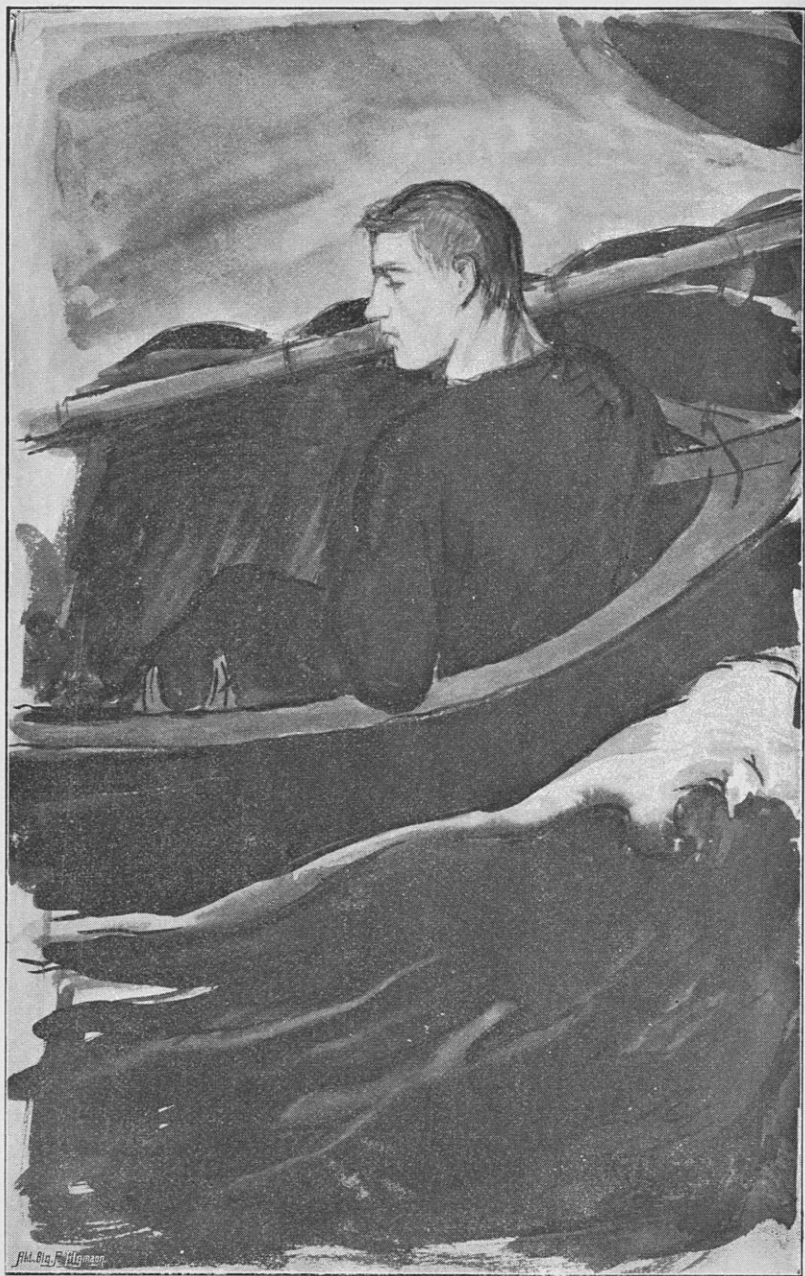
Venus på fältet är —
snäckan, som henne bär,
sirad med vimplar och blomster, den gula vassen skär.

En triton med solhatt stor
nu ror. *Corno.*

RIDÅ.

FRISEGLARENS SÅNGER.

Tillegnan till tysta vänner.

*Jag borde tacksam fyllt en vacker plikt
uti en lofsång öfver tysta vänner,
som tålmodigt skörda ur min dikt
så mycken bitterhet, som stings och bränner,
men lämna diktarns skuld till nästa sikt
och låta honom dikta som han känner.*

*Jag tryckte endast rörd den varma hand,
som tigande mig räckts i ny och nedan,
som nått mig fjärran ifrån hemmets strand
med sällsam balsam åt den gamla svedan.
Jag vet ej om du tror att jag ibland
smält ned som vax och stelnat långsamt sedan.*

Hemåt i höstregn.

Hemåt i höstregn, hemåt i natten,
hem öfver svarta svallande vatten,
hemåt mot vinden, hemåt mot strömmen
styr jag min farkost, men såsom i drömmen,
vågorna väcka mig icke ur den.
Stänket, som står öfver däck och kajuta,
väcker mig icke upp till att njuta
färden mot vinden, färden mot strömmen.
Hemåt det bär, men såsom i drömmen.
Svara mig svallsjö! Lefver jag än?

Trolösa, trotsiga bölja som bär mig,
kär såsom fordom ännu du är mig,
ännu du vaggar, höjer och sänker mig
såsom din lekboll, innan du dränker mig.
Bär mig i land! Än får jag ej dö!
Botgörarfärden har jag att vandra,
tigga hos vänner och fränder och andra,
hvilka likt böljorna höja och sänka mig
såsom sin lekboll, innan de dränka mig
djupt uti glömskans signade sjö.

Disiga dimmor dröjande dugga,
svepa min synkrets i skymmande skugga,
endast en äjder ser jag, som söker
skrefvan, där martallen skyddande kröker
armen kring nästet af dun och af starr.
Botgörarfärden mot vinden och strömmen
väcker mig icke på länge ur drömmen,
drömmen om tallen, som knotig sig kröker
öfver ett näste, där gudungen söker
makan och lyckan bland nålar af barr.

Friseglare.

in Pegasus var engång en smäcker båt,
en öfverriggad slup för vackert väder,
som söndagsseglarklubben med pomp och ståt
tog upp att göra klubbens flagga heder.

Men söndagsseglarviken var mig ej nog,
jag längtade till hafs, hvar dag allt längre;
hur ofta än jag skiftade kurs och bog,
blef vikens lilla värld för mig allt trängre.

Jag glömde fråga lof för mitt unga mod
och gick en dag till hafs med söndagsslupen,
där skummet såsom yrsnö kring skären stod
och fyren lyfte lyktan öfver djupen.

Det blef seglats, förstår sig, allt efter don!
Min lilla farkost lydde knappast roder,
och toppen den blef struken och firad klon,
och vatten tog jag in i hela floder.

Men när jag lyckats vända och redan gled
i sundet in och hade viken nära,
stod söndagsseglarklubben på stranden vred
och dömde mig förlustig medlemsära:

„Du saknar själfbehärskning och vet ej alls
„att älska viken, hemmet och din vagga!
„Att löpa ut till hafs så där på sin hals,
„det är att hedra illa klubbens flagga.

„Thy varde med din bristande pietet
„för klubbens häfd och fosterländska sträfvan
„du skild ifrån densamma för dristighet,
„för visadt trots och uppenbar förhäfvan!“

Jag stod en stund som slagen. Jag var för ung
att fatta söndagsseglarelogiken,
och fast jag var på väg att bli lekens kung
och bästa seglaren i hela viken,

så vände harmsen stäfven jag ifrån land
och sökte nödhamn där jag kunde finna,
drog upp min söndagsslup på den första strand
och började min ställning att besinna.

Omkring mig skärgårdsbönder på klokt folks vis
försmädligt pekade åt slupen finger:

„Det där är nu den båten, som jämt fick pris!
„Ja ja, det går en tid, tills stäten springer.“

Men jag tog hop med båten: gaf kölen järn
och stärkte spanterna och kopparspiken,
så det blef snart en sjöbåt för yttre skärn
af forne söndagsseglaren från viken.

Nu bär den upp en rigg, som är bondens lik,
men skrofvets linjer visa sportmodellen;
en underlig bastard utaf estetik
och fattigmans begrepp från fiskartjällen.

För fiskaren en nagel i ögat jämt
med sina öfverlägsna yachtmanlater,
blir den af yachtmän tagen så där på skämt
som regeln är med slopade kamrater.

Och jag vet godt att när jag, såsom i dag,
gör ett besök hos vännerna i viken,
står klubbens nämnd och visar på vant och stag
och vädjar leende till sportpubliken:

„Är det en rigg att skryta med och en båt,
som lämpar sig för *våra* skärgårdsvatten?

Där styr ju egenkärleken själf sin stråt!“

— Friseglare! — Till hafs igen för natten!

Inför domstol.

 ill rätta skall konsten stå
och litteraturen
för häftiga anfall på
kinesiska muren,

den muren den dragit omkring
sitt himmelska rike,
där konsten är kling klang kling.
men känslor unike;

där skönheten konstlad går
på stympade fötter
och härskaren Tvånget står
med tusenårsrötter.

Men konsten, som löpte till storms,
den ler där den stannat,
den står där som Luther i Worms
och kan icke annat.

Jag önskar och jag vänfar.

 Jag önskar luft under diktens vingar,
där tung den släpar på nyttans grå,
jag önskar eko åt sång, som klingar,
jag önskar kraftigt ett mod, som tvingar
förståndet lyssna och hjärtan slå;
jag önskar människor, som förstå
att om ej dikten i frihet svingar,
så är den värd att bli trampad på.

Jag väntar lagparagrafer bara
af morgondagen, som randas grå;
jag väntar vänner, som vreda svara
att fosterlandet är stadt i fara;
jag väntar hjärtan, som kloka slå
och små förstånd, som ej alls förstå
att diktens vara och icke vara
beror af sol och af himmel blå.

Viking!

Viking, du som är stark, — se, jag är bågen så
god!

Böj mig ej, så jag bryts under ditt öfvermod!

Spänn mig som fordomtima vikingen spände sin!

Kan du ej spänna bågen, vet du att han ej är din.

Energi.

Bryt udden af min tankes goda svärd,
förklara all min kraft för intet värd,
skrik ut att språkets malm uti min dikt
är sprucket lergods utan klang och vikt,
tag det som samvetsplikt att hvarje skridt
med blackar tynga, som jag tager fritt!

Hvad du mig gör med allt ditt nit, min vän.
är blott att hvässa stålet skarpt igen,

är blott att gjuta kraft uti mitt sinn'
och malmens klang i diktens strofer in,
omkring min tunga, blackbelagda fot
Merkurii vingar fäster du, helot!

Finnbacca Finne.

Finnbaccu Finne, min styffar sträng,
aldrig blir på din gård jag dräng!
Förstfödd är jag i din husbondstuga,
far min var svensk och hette duga;
mor min tog gården med mig i arf,
medan jag än var en liten slarf.

Mor min var gammal och du var ung,
flink i din syssla som hon var tung;

gårdens framtid och kvinnans sinne
gjorde dig sen till min styffar, Finne!
Syskon du gaf mig, men äldst bland dem
blef jag en främling i eget hem.

Mor min fick omsorg om yngre barn,
skötte sitt hushåll och spann sitt garn,
hörde med oro mitt lynne vrenskas,
fädrens lynne, de gamle svenskas.
Hurtig bland drängarna växte jag stor,
glömde all vördnad för far och mor.

Knappt var jag vuxen, förrn mor min låg lik.
Drängarna sade mig att jag var rik.
Hej, hvad det dracks och slogs och lefdes,
tills mina skulder hos styffar kräfdes.
Och du betalade leende dem,
tecknade in dem uti mitt hem.

När jag blef myndig, var arfvet mitt slut.
Styffar, du sökte nog lära mig hut.
Far mins lynne, det trotsigt djärfva,
det blef det enda jag sist fick ärfva.
Och hi och hej, det gör ingenting!
Jag har ju kvar hela jordens ring.

Finnbacka Finne, min styffar sträng,
aldrig blir på din gård jag dräng.
Förstfödd är jag i din husbondstuga,
har icke lärt att lisma och ljuga,
har icke lärt att nöja mig,
har icke lärt att böja mig.

Den förlorade sonen.

„älkommen, min son, till din faders hus!

Du har botat nog för ditt ungdomsrus.

Välkommen, min son, till ditt hem och ditt land,
till försoning jag räcker min fadershand.

Jag märker, du fattar ej mina ord:

jag ger dig förlåtelsen oåtspord,

du läser den klart i min tårade blick.

jag gifver dig kärlekens hälsodrick!

Min son, det var hårdt, men det var nödvändigt
att jag försköt dig, jag tänkt på det ständigt.

Men nu, när du utstått de onda dagar,
träd in och tag plats som du själf behagar!
Den gödda kalffen för dig är slaktad,
träd in såsom fordom och gör dig aktad!“

„Min far, jag har pröfvat ditt tålmod,
ditt sinne är stort och du själf är god,
jag tager förlåtelsen ödmjukt mot,
jag känner ej längre stolthet och knot;
man åldras hastigt förbi de sina
vid kroppens mödor och själens pina.

Men, fader, din dörr går jag blott förbi.
Se icke min ondska däruti!
Min tanke är fjärran, mitt hjärta är dödt,
jag hör till den öken, dit jag blef stött,
jag vandrar biltog för allan tid,
det hjälper ej, fader, du lyser frid!

Mitt sinne får läkdom i ensamheten,
jag kommer och går som anakoreten.

Gif tiggarn din skärf! Ditt hufvud skaka!
Din son får du aldrig mer tillbaka.
Af ormar biten på öknens sand
din son är död i förbannelsens land.
Det är blott hans skugga, som du förlåter,
din son, han vänder ej mera åter.

Jag är den evige vandrande juden,
min plats är icke vid gästabuden;
den gödda calfven, som du har slaktat,
har ej i tanken jag eftertraktat.
Jag är en munk, som är utan kloster
och utan radband och pater noster.
Jag kommer och går, om du det låter,
jag ler, när sorgen som bittrast gråter
och gråter bittert, när glädjen ler . . .
Jag ser min far hvad du icke ser,
jag lyss till toner, du ej kan höra.
jag har ej mycket hos dig att göra.

Min väg går bort ifrån lifvets stränder,
du sitter lugn i din krets af fränder;
min fader: stigarna, som vi vandra,
gå fjärran, fjärran ifrån hvarandra.
Ditt öppna hus är ej mer mitt hem.
Säg mor och syskon jag hälsar dem!

Min far, — en skärf åt en tiggарbroder!
Jag har ej hjärta att se min moder.“

Invaliden.

Han strök sitt skägg och sin kala panna
och log i tankarna hän.

„Se, lifvets urvärk, det vill ej stanna!

Än bor det fröjd uti gubbens kanna
och nåd i gudarnas knän.

Här står jag ännu och kan ej svikta,
fast längesen jag är slut.

I ålderns öken jag måste plikta
för att jag vågat min ungdom rikta
med lifvets bästa tribut.

Jag gör af minnen en värld, som strålar
i evig ungdom på nytt.
Hvad rör det eder hur fritt jag målar?
Min fantasi har ju egna fålar,
och ingen af dem är lytt.

I lifvets öken det enda sanna
är hvad man önskar och tror:
där finns Morgana och där finns manna.
Det stiger syner ur gubbens kanna,
och invaliden blir stor.“

Det blir så tyst omkring mig.

Den sådd, som jag sått, har skördats,
och sommaren skrider mot höst:
det blir så tyst omkring mig,
så tyst som om eko mördats
i själfva klippornas bröst.

Min klingande visas vinge
är klippt, och jag själf är stum.
Det blir så tyst omkring mig,
så tyst som en ängel ginge
igenom mitt dystra rum.

Snart hvarje löje är borta,
och skingradt är vännernas lag.
Det blir så tyst omkring mig,
så tyst att jag hör mina korta
och hämmade andetag.

Då komma de tankar, som väntat
att jag skulle lyssna till dem.
Det blir så tyst omkring mig,
så tyst som om döden gläntat
på dörren till mitt tomma hem.

Där komma de alla, alla,
från barndomens yngsta dar.
Det blir så tyst omkring mig,
så tyst att jag börjar kalla
i ångest på mor och far.

Men döda de äro båda,
och tankarna komma allt fler.

Det blir så tyst omkring mig,
så tyst att jag låter dem råda
och böjer min panna ner.

De tankar, som skulle mig skrämma,
de blefvo min käraste skatt.
Det är så tyst omkring mig,
så tyst att de känna sig hemma
och hålla mig sällskap i natt.

Jag lefver med dem och jag glädes,
jag sörjer med dem och ler.
Det är så tyst omkring mig,
så tyst såsom någonstades
där lifvet har falnat ner.

Det ringer till begrafning.

Det ringer till begrafning i nyårstider,
när dödens skörd för året
förbi mitt inre öga högtidligt skrider.
Med vallmokrans i håret,
ett tåg af kända skuggor förbi det glider
och valna händer vinka.
Det ringer till begrafning i nyårstider.

Det ringer upp ur slummern de kära minnen
af vänner och af fränder,
som hvila nu för evigt de trötta sinnen.

Jag knäpper mina händer
och stirrar ut i döden från tempeltinnen
med lifvet själft bredvid mig.
Det ringer upp ur slummern de kära minnen.

Det ringer till begrafning i nyårstider
för alla tomma tankar,
som drunknat uti hvirfveln af dygnets strider.
Jag lyfter upp mitt ankar
och ser hur jullen långsamt mot fjärden glider,
den stora och den öde.
Det ringer till begrafning i nyårstider.

Gunnar Berndtson.

En krans på hans graf.

Din vackra blick är brusten,
den talande och tunga,
där glada lefnadslusten
och konstens evigt unga
förhoppningsfulla stråle
så länge pröfvat dusten
med lidandenas klunga.

Den obarmhärtigt snåle
allhärjaren har segrat.

Hans snabba, svarta fåle
för sporren har sig stegrad
och sprängt med dig dit öfver,
där alltets tystnad söfver
och stora stjärnor småle.

Tag med dig tack för senast,
du, som med bruten hälsa
kom leende att frälsa
mitt mod, som sviktade!
Jag glömmmer icke genast
Potsdam och vida parken
där våren röjde sig
bland vinterlöf på marken,
och Sans Souci's terasser
i fonden höjde sig.

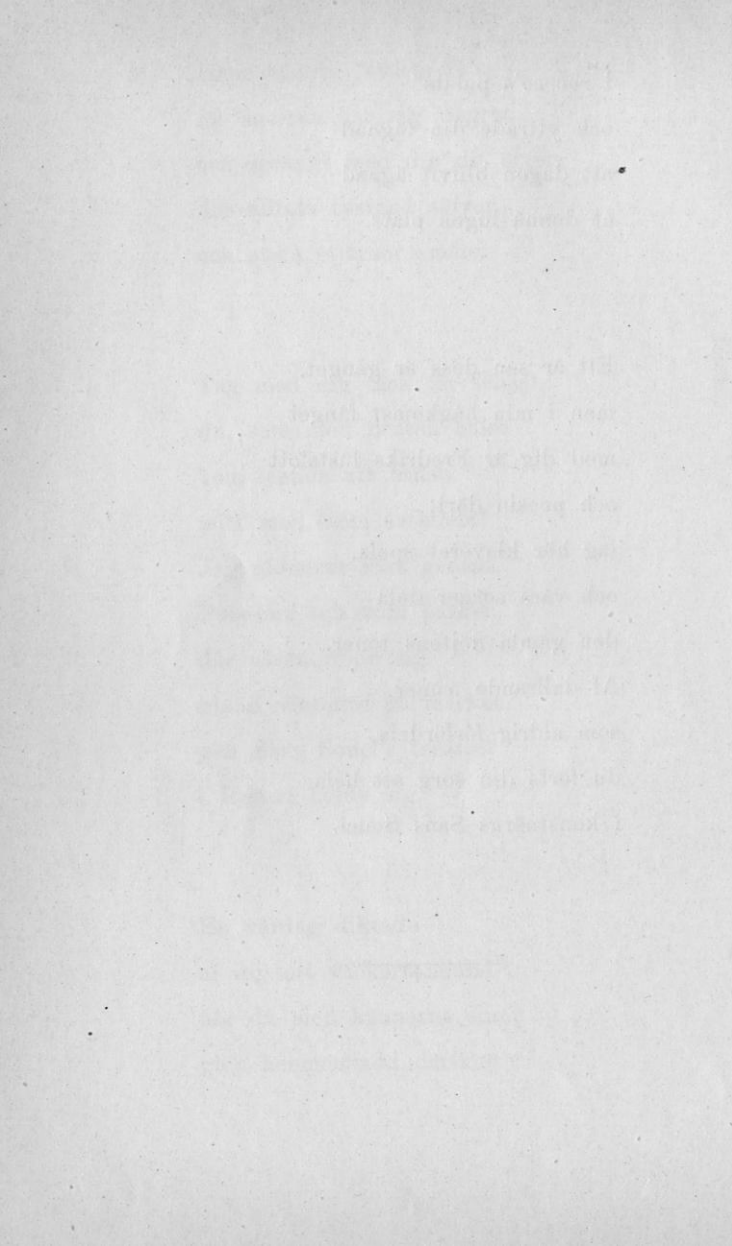
En vårdag diktade
af dig ett vackert minne,
när du med kännarns sinne
gick hemmastadd därinne

i rococo's palats
och yttrade din fågnad
att dagen blifvit ägnad
åt denna lugna plats.

Ett år sen dess är gånget,
men i min hågkomst fånget
med dig är Fredriks lustslott
och poesin däri:
jag hör klaveret spela,
och våra sorger dela
den gamla flöjtens toner.
Af dallrande æoner,
som aldrig förfördela,
du förts din sorg att hela
i konstnärns Sans Souci.

II.

Sjöjungfrun på Vänö.

Folksägen från Östergötland.

Vänö i Fjärden är ensligt belägen,
vågorna sorla i vassen sin sägen;
spunnen af vassdoft och vågsorl är den,
tvinnad af trotsiga kärleken:

Vela den sköna från riddareborgen
for med Yvalde sin färde från sorgen,
drog vid hans sida kring villande haf,
nöjd med det öde, som kärleken gaf.

* * *

Sjöman Yvalde från krämareskutan
sjöng för stolts Vela en afton vid lutan;
utan att ännu ett ord blifvit sagdt
fängslades jungfrun af kärlekens makt.

Sjöman Yvalde med stolthet i hågen
såg att skön jungfrun vardt honom bevågen,
höjde sitt hufvud så höfvisk i skick,
såsom en riddare spotsk i sin blick.

Lutan han knäppte i natten den seña,
uppe i loftet gick Vela allena;
utan att ännu ett ord blifvit sagdt
vardt om en bjälke ett knutrep lagdt.

Sjöman Yvalde i loftet hos Vela
glömde sin luta och glömde att spela;
— ingen i borgen väl anade slikt!
Sjöman Yvalde kan klättra så vigt.

När han mot morgonen sam till sin skuta
lämnande Vela bak' tillbommad ruta,
hade de rådlagt att mötas så brådt
ute på Vänö, förrn solhvarfvet gått.

Vela, den stränge herr Kristierns dotter,
öfvade alla en ynglings idrotter,
skötte sin jaktfalk och styrde sin häst,
men uti simkonst skön jungfrun var bäst.

Tärnorna stodo i ängslan på stranden,
när öfver fjärden hon sam såsom anden
klädd i ett konstrikt harnesk af fjäll,
röd om sin kind, men om armarna mjäll.

Vela den sköna från riddareborgen
gaf sina ädlaste friare korgen,
sedan vid täflan i simkonst hon sam
långt förrän friarn till Vänö fram.

Fjärdarna logo i aftonens rosa,
styrande lyckliga tankarnas kosa
summo Yvalde och Vela i land
borta på Vänös hvitaste sand.

Väktarens öga, som följde skön Vela,
nådde ej dit för att hindra dem fela,
vågornas nymfer och skogarnas gud
klädde sjöjungfrun till sjömannens brud.

Först emot natten till borgen hon vände,
vågorna kylde, men blodet det brände,
— ingen i borgen väl anade slikt!
Sjöman Yvalde kan simma så vigt.

Borta på Vänö i böljornas sköte
hade de redan haft möte på möte,
innan en fiskare särila en kväll
igenkände Vela på harneskets fjäll.

Glimmande låg hon på sanden den hvita,
sjöman Yvalde, förmådde ej slita
blicken och hågen från pansarets fjäll,
ögonens låga och barmen så mjäll.

Följande dagen för borgherrn, den stränge,
fiskaren mälde sitt fiskafänge,
Kristiern bleknade, tvang vid hans Gud
fiskarn att aldrig förråda ett ljud.

När öfver skogen i väster det glödde,
vredgad i hjärtat, som likaväl blödde,
rodde helt ensam i gungande båt
Kristiern den stränge att lägga försåt.

Borta på Vänö, på sanden den hvita
sjöman Yvalde förmådde ej slita
blicken och hågen från jungfrun så mjäll,
ögonens låga och pansarets fjäll.

Närmare trädde han sjöjungfrun sköna,
närmare kom hon att honom belöna,
utan att ännu ett ord blifvit sagdt,
hade kring harnesket armen han lagt.

Sprang från sitt gömsle då borgherrn, den stränge,
Minnas han skulle det länge, ack länge!
Snabba som hindar i skogarnas snår
svunno de älskande utan ett spår.

Men då herr Kristiern skulle i båten,
såg han den ute på gungande stråten,
trotsande fadern och strängheten
sutto Yvalde och Vela i den.

„Ger du mig Vela, din dotter den sköna,
lofvar jag heligt din mildhet att löna!
Gör du det icke, — farväl då, min far!
Vela, din dotter, ifrån dig jag tar . . .!“

„Krämareniding! Ditt tal må du väga!
Vela min dotter skall aldrig du äga.
Ve och förbannelse träffa dig må!“
„Godt! — men din dotter blir min ändå.“

Sade och rodde från borgherrn på stranden
sjöman Yvalde med Vela vid handen.
Skutan de älskade nått inom kort,
hissade segel och ilade bort.

Vela den sköna från riddareborgen
for med Yvalde sin färde från sorgen,
drog vid hans sida kring villande haf,
nöjd med det öde, som kärleken gaf.

Andra fider.

 Mellan säfven en vattenspegel,
som bryter en strimma himmel;
på andra stranden en hög af tegel,
en betande ko och en skimmel.

Ett stycke längre från än en stuga,
som låter sin röda trefnad
behagligt lysa, där björkar buga
mot tallarnas mörka väfnad.

Högt upp i luften, den höstligt klara,
står glammet af barn i det fria,
så vattnets mörter ha vädrat fara
och sparfvarna täfla att skria.

Jag minns den tiden, då tegelhögen
stod som en skorsten och rökte
med hufven sotad och svarta flögen,
som likt en drake sig krökte.

Det mörka huset med fönstergluggar
och stora mältkär, som jäste,
grep hela trakten i sina kuggar.
Då skummade ölet och fräste!

Där uti skjulet ha flinka händer
hopsamlat buteljglasrester
från vägens kanter och bäckens stränder,
en lämning af forna fester.

Men bryggeriet det finns ej mera,
och platsen, där vi oss sola,
ha nyhetsmakare fått aptera
för folkets bildning och skola.

På samma stränder, där druckne fäder
vid flaskan somnade stinne,
där gå nu barnen och lära seder
och aktning för fädrens minne.

Du kärlek. förtvifla ej om
din makt!

Det klagas så mycket på rike man
som vore han till för att tömma
hvad klokheden samlat med möda i spann,
som vore blott sorgen hos fattigman sann
och värdig de tankar, som ömma.

När kärleken kommer och räcker sin hand
men glömmen hvad klokheden bjuder,

han tömmer sin rikdom i törstande sand,
men gör icke fruktbart ett ökenland,
där hatets förbannelse sjuder.

Du kärlek, förtvifla ej om din makt,
du godhet, blif aldrig förslappad!
Tag klokheten med som din riddarevakt,
så grönskar måhända den öde trakt,
som tycktes så hård och förtappad!

Det mänskliga lefver i hvarje barm,
men helst i de unga sinnen,
som ännu ej döfvats af lifvets larm,
som icke förbittrats af hån och harm
och brännande tunga minnen.

På unga tegar, som aldrig besåts,
där spirar kärleken gärna,

där växer ej tisteln i taggigt trots;
ett barnasinne, som rätt förståtts,
kan mogna till duglig kärna.

Du kärlek, förtvifla ej om din makt,
du godhet, blif aldrig förslappad!
Tag klokheten med som din riddarevakt,
så grönskar måhända den öde trakt,
som tycktes så hård och förtappad!

Magdalena.

Det var vid våra minnens flod.
Med dunkel barrskog stranden stod
och mossbelupen stupning;
där skymtade en villa fram
bland smärta furor, stam vid stam,
ur vikens blå fördjupning.

En morgonstund. Ej minsta våg.
I spegellugn och solsken låg
med vass och neckros viken:

en liten löja drog ibland
blåsilfverskimrande en rand,
och måsen följde sniken.

En röd kiosk i mohrisk stil
aftecknade sin bågprofil
mot skogens dunkla botten;
det vilda vinet växte fritt
och grep sig fast i templets midt
med sega klängväxtskotten.

Där har hon valt sin egen vrå;
hon hade smugit dit på tå
emellan täta grenar,
och skuggan hängde djup och sval
från rankans grönskande portal
långt ned på golfvets stenar.

Där gjorde Magdalena bot;
med unga barmens fasta klot

mot hårda stenen stödda,
en öppen bok hon läste i
liksom i Dresdens galleri
Correggios snillefödda.

Ja, det var bibeln, hennes bok.
Kring hennes panna låg ett dok
af sorger utan like,
och blicken, full af tårar, såg
med ångerfull och ödmjuk håg
långt in uti Guds rike.

Men hennes brott var hennes ej,
och ruelsen den nännas ej
för alltid märka sinnet.
Hon bar min synd, och den var svår:
en tanklös kyss vid tjugu år,
som stannade i minnet.

Slädfarf vid julefid.

arkerna sträcka sig hvita och frostiga
bort emot skogarnas fjärran bryn,
slädarnas medar knarra rostiga,
morgonen rodnar i seglande skyn.

Rökarna stå ur hyddornas ärilar,
stråla som stoder af rosa och gull,
björkarnas rimfrost flyger som fjärilar;
vinden har vaknat och biter i hull.

Maka dig till mig, närmare, närmare!
Kölden är bister, och vägen är lång.
Nyttja mig fritt som fotpall och värmare,
det är ju klart att släden är trång!

Hvarje ditt andetag, hvarje ditt leende,
hvarje din suck blir genast en sky;
och jag kan se på ditt hela beteende
att du är rädd om din rosiga hy.

Rimfrost i floret upp öfver brättena
på din koketta, omöjliga hatt!
Det är det näpnaste visst ibland sättena
att åt sin hälsa spela ett spratt.

Pytt och kantänka! Än ej förlofvade
skulle vi kanske ta vård om hvarann!
Det må vi lämna de bättre begåfvade:
fästman och fästmö, hustru och man.

Vi ha ju endast firat i ferien
julen med leende blickar och ord;
om det blir mer af längre i serien
hamna vi nog igen på vår jord.

Ända till dess så sväfva vi saliga
sida vid sida och hand uti hand,
utan att bry oss om alla otaliga
vishetens regler i kärlekens land.

Elvezia.

inns du klippan, som öfverflyglar
Punta Valle vid Castagnola?
Elvezia, min dröm, vi skola
lämna minnena fria tyglar.

Bortom vigner, som ljusa löfvas
bland Lepori cypress och lager
i den skimrande gröna dager
står en tårpil, och den bedröfvas.

Ifrån branterna mandelträden
rödhvitblommande eldigt lysa,
men af hemlig en frossa rysa
vi, som våga oss in i Eden.

Liksom byggd af en dåres drömmar
hvita villan ur skuggan stiger,
och med fingret på munnen tiger
liten amor och källan strömmar.

Vågor kyssas och fjärlar fladdra,
små gemaken stå färdigprydda,
vänta leende, vänta brydda,
medan dufvorna kuttra, pladdra.

Ur det öppna orangeriet
dofter luftiga nätverk spinna,
orchidéerna glöda, brinna,
och berusad af dem är biet.

Och jag rymmare högt från norden
kan ej längre min själ befria.
Söderns dämon och Elvezia
är jag rädd för att jag försvor den.

Öfver Lago di Ceresio
vallfartskyrkan på Salvatore
vinkar dystert åt nordens dåre
högt från skyarna sitt addio!

Bortom vigner, som ljusa löfvas
bland Lepori cypress och lager
i den trolskaste gröna dager
står en tårpil, och den bedröfvas.

En fjäril midt i vintern.

När jag såg henne senast sydde hon flinkt
på en fjäril med vingarna slutna.
Då sade mig plötsligt en skygg instinkt
så mycket om det förflutna;
jag mindes ånyo de njutna
underbart vackra sommardar,
då själf hon en leende blomma var
och jag hade fjärilvingar ett par,
som ännu ej voro brutna.

Hon sydde på fjärln med kind i brand,
hon sydde ihop hans vingar:

„Se, nu har jag fjärln här i min hand,
med nålen jag honom betvingar,
och innan jag löser igen hans band
han aldrig i frihet svingar!

Det lilla skämtet bröt udden af
just när det stack mig i sinnet,
och udden blef plågsam i minnet,
när sen jag fick bojor som livvets slaf.
Med vingarna sammansydda
jag längtade åter att flyga fritt,
jag tänkte på mina tunga skridt
och på gåtor, som aldrig bli tydda.

En dag efter år, som ej hade ett slut,
det var vinter ute och inne,
bar posten till mig ett hvitt konvolut
med en handstil, som väckte ett minne.

Jag kände mig plötsligt så lätt i min håg,
så fri i min själ som havvets våg,
och jag bröt konvolutet och fann hennes namn
och ett annat, hon snart skulle taga.

Det låter ju som en saga,
men i detsamma flög upp ur min famn
en fjäril med fladdrande finter.
Vi sågo den alla på fönstrets is
och ropade hvar på sitt eget vis:
„En fjäril, midt i vår vinter!“

Villa Malcolm.

Det hvita, tigande huset!

Jag sökte det ofta
där utanom storstadsbruset,
där röken ger vika för ljuset,
där parkerna dofta
och gatan förlöpt sig i gruset.

Där skulle vårt fredade näste
bland lummig kastanje
fördölja sig för de fleste.

Vi bjöde ej förste bäste
vår rara champagne,
mitt hem är mitt fredliga fäste!

Vi lefde vår dag för oss själfva
med vänliga sinnen.
Där gamla akacier hvälfva
sitt tak öfver dagrar, som skälfva
på hundraårsminnen
gick tiden så lätt som en älfva.

Väl kunde vi sorlet förnimma
af människors äflan,
väl såge vi lidelsen glimma
där skarorna trängas och stimma
och eggas till täflan,
men fjärran, fjärran i dimma.

Där skulle jag locka helt sakta
min cittra att klinga

likt trånande böljor som frakta
den Venus de eftertrakta,
men likafullt slinga
sitt hat om det väsen de vakta.

Där skulle jag måla i toner
en värld öfver allas,
befolkad af ljusa æoner,
beskyddad af mörka miljoner,
som skulle befallas
att skyldra kring skönhetens troner.

Hjulridt i sommarnatten.

Röda lysa i aftonsol
furornas bruna stammar,
mellan dem djuprödt som karneol
skyarnas eldhaf flammar.

Rymden brinner, men nejden är sval,
slumrar i jungfrudrömmar;
nere kring viden i enslig dal
dimman en slöja sömmar.

Skyarnas glöd och jordens fred
smälta ihop till en saga,
hän genom hvilken likt gästas på hed
snabbt på vårt hjul vi jaga.

Sagans vingade hjul är vårt,
bär oss utan att rassla,
skogsrået skrattar åt oss så hårdt,
vättarne tissla och tassla.

Tysta som spöken vi ila förbi
bondens sprakande fåle;
gumman vid vägen med signeri
värjer sig mot hin håle.

Öfver milslång och öde mo,
bär det med fart, som eggas,
långt bakom oss är bondens sto,
där det åt eko gnäggas.

Men med uggla och läderlapp,
nattens flygande följe,
rida vi långa vägar i kapp
inne i skogens hölje.

Låtom oss sätta ett världsrekord,
det är gjordt med detsamma,
bort öfver skogarnas dunkla bård
in uti skyarnas flamma!

Natt vid Tennforsen.

Sommarnatten kommer utan stjärnor,
utan skymning och måneljus,
långt på Tennsjön skina hvita tärnor,
nejden sofver vid forsens brus.
Utan skuggor skogen står i drömmar blid,
rymden är förklarad, jorden har fått frid.
Åreskutan från höjden ser
strålande hvit i ljusa natten ner.

Lätta dimmor sväfva öfver näset,
strömmen griper i vassen fatt,
daggen duggar ymnig jämt i gräset,
björken svajar i vindlös natt.
Tennsjön bryts i skum och Norrlands Indalsälf
störtar salig ner i morgonrodnan själf.
Strömkarlsharpan på klippans språng
Tennforsen spelar sommarnatten lång.

Vesper.

Lac Lemandalen

är vår,

och naktergalen

sakta slår

invid Chillon.

Där solen har sjunkit i fjällen

strålar än kvällen

öfver Nyon.

Wallisalpens toppar
få glöd,
som långsamt droppar
purpurröd
i vågen ner.
De hvita narcisserna sprida
dofterna vida.
Montrieux ler.

I Chauderons klyfta
blir natt,
bäckarna snyfta
sällsamt matt.
Vattrade sjön
speglar Savoyeralperna,
stupande stalperna,
eviga snön.

III.

Vårförnimmelser.

fver drifvans iskristall
bländar solen vårligt.
Våren själf, som komma skall
kommer ovillkorligt.

Granen skakar af sig snön,
tallen börjar drömma,
och den lilla, djupa sjön
känner källor strömma.

Luften lägger löftesrik
som en sommardager
öfver frusen insjövik,
lofvar och bedrager.

Ännu går ett månhvarf om
innan drifvan svunnit,
innan gäddan lägger rom,
innan våren vunnit.

Ännu spelar orren öm,
ännu bär ej skaren,
fängslad ligger dalens ström
och helt hvit är haren.

Men på drifvan är det fest,
i demanteglitter
redan på dess bräm som gäst
våren, våren sitter!

I lek med huldran.

På Jämtlands vidder en midsommarnatt
jag sprang min vingade lycka fatt.
Skogarnas trolska huldra
jag hållit fången på Frösöns stup
vid talltrastsången ur dalens djup
lutad emot min skuldra.

De svarta Oviksfjällen jag såg
träda helt nära i Storsjöns våg
hemlighetsfulla, stilla.

Den strålande rymden var ängsligt klar,
målande spröd och underbar
min allra skönaste villa.

Det tiomilsvida barrskogshaf
med stigande saf och bäddar af laf
lockade oss och brydde.

På norska fjällarnas toppar låg
kvällarnas blekaste purpurvåg,
men kring oss morgonen grydde.

Och sprang jag en strålande midsommarnatt
min lyckas vingade huldra fatt
visst skulle stunden bli njuten!

När huldran jag tvingade ner i min famn
från skuldrans vingade fågelhamn
föll lyckans vinge bruten.

Sorglöshet.

Vinden är västlig och dagen är solig,
skyarna hissna i svindlande blå,
och vid min sida du gör dig förtrolig,
vill att vi skola hvarandra förstå.

Ser du, en diktare växlar som färgen
växlar på viken för sol och för vind,
skifta som mossorna skifta på bergen,
böljar som rodnaden där på din kind.

Lämna för den skull å sido din möda,
sök ej att gripa hvad gripas ej kan!
Solsken och dagrar och färger, som flöda
tyglar förståndet ej nånsin i spann.

Trösta dig kära, ty hvar och en kvinna
utan att dikta är diktaren lik,
nycker som komma och nycker som svinna
höra ju ock till din egen logik.

Summan af saken är bara att mina
diktarenycker få vara förmer,
än de förtjusande kvinnliga dina,
det är det enda jag fordrar och ber.

Vinden är västlig och dagen är solig,
skyarne svindla i strålande blå;
skall du ej engång finna mig trolig,
så att vi kunna hvarandra förstå?

Folklåt.

Det är synd om mig,
det är synd om dig,
ack, hvad vår värld dock är jämmerlig!
Jag älskar dig
och du älskar mig,
men lyckan, lyckan den gömmer sig.

Det är hårdt för oss,
det är svårt för oss,

jag tror vi ofta ä' när att slåss.

Vi plåga oss

och vi fråga oss:

är det allt hvad vår Herre beskär åt oss?

Manfolk.

Vi borde väl snart ha diktat nog
till kärlekens eviga ära,
alltse'n fader Adam på nacken tog
det oket, det oket, det kära.

Hur än vi det virat med myrten och grönt
och sjungit om känslor, som svallat,
så kände enhvar sig så lagom lönt
och har sig en åsna kallat.

Vår dikt till kärleken blef oss fatal,
ty allihop trodde vi på den.
Vår Herre har sörjt för den är genial,
men ingen kan rätt förstå den.

Vi snärja oss in i vår egen dikt,
vår skröplighets vida kläder,
och oket, det tynger med dubbel vikt
på ära och manlig heder.

Mig anar vi sira till dagarnas slut
det oket, som tynger vår nacke,
fast åsnan inom oss sparkar bakut
i lifvets ändlösa backe.

Med vårens svala.

Svala, som svingar i svindlande blå,
lyckliga svala svinga
hän till min ängslade älskling och spå
sommar åt tankar, som tunga gå,
sommar åt sorger som stinga!

Hvila på vingen och segla förbi,
lyckliga svala, med vinden!
Snudda vid henne, och glad skall hon bli,
fläkta du henne från sorgerna fri,
fäll henne blom ifrån linden!

Svara på frågan, hon ställer dig då,
lyckliga svala svara!

Svara att fjärden är fri och blå,
svara att böljorna sorlande gå
och att jag väntar bara!

Kvittra att kärleken är som en fläkt,
lyckliga svala kvittra!

Säg den är solens andedräkt,
som på sin färd genom rymderna väckt
luftiga vågor att glittra.

Jubla att lifvet är evig en flykt,
lyckliga, lyckliga svala!

Jubla så sorgen, till marken tryckt,
lyfter på vingen och pröfvar den skyggt!
Jubla så stenarna tala!

itt ideal:

en modig kvinna,
som ej går fal
från bal till bal,
men vågar brinna
och stå sitt val,

som ej gör dygd
af oskuldsdumhet
och söker skygd
i känslans ljumhet,

men tänker gladt
att taga fatt
i lyckans korta
vårsommarnatt.

När den är borta
så går hon mogen
mot höstens död;
ett ax på logen,
hon delar trogen
sitt öfverflöd.

tt ideal af kvinnan är någonting,
som aldrig skall den kvinna rätt behaga,
med hvilken vi byggt hemmet och växlat ring
och som oss hjälper livets lass att draga.

Ett ideal af kvinnan gör otacksam
den stackars man, som sett en skymt af detta,
och han bär då sig åt så det är en skam
mot hemmets ideal, förstås, hans rätta.

Och därför kvinnan känner i luften re'n
att idealet värst är bland rivaler,

ty blir ock idealet så kallt som sten,
så dyrkar mannen det på pedestaler.

Alltnog, ett ideal är ett svårsmält ting
för den, som redan varit idealet,
ty kvinnan vet så väl, när det kommer kring.
hvad det finns innanför det vackra skalet.

○, ja, jag älskar dig, kära,
när du med hjärtat vaknadt,
kommer sanningen nära
och tror på det goda vi saknat.
När i ditt vackra öga
skönjas såsom förstorade
alla de vyer höga
dem vi ansett förlorade,
när du med själens styrka
öfver vår svaghet segrar,
när vi igen få dyrka
allt hvad oss lifvet vägrar.

ch finns det en tanke, som dröjer hos mig
när ändtligt min timme är slagen,
så skulle den bygga min sista stig
af toner, som bure ett eko i sig
från skogen och sommardagen.

På tonernas brygga jag dröjande gick
i sällsamma drömmar dit öfver,
af sommar och solsken och böljor jag fick
en sista, förstående afskedsblick,
en sådan, som bäst jag behöfver.

Skuggornas ö.

När kvällen är ljuflig och månen är stor
och vinden är nära att somna,
då tar jag dig med i min eka och ror
till ön, där vi äro välkomna.

Den väntar oss båda med skymmande snår,
med skuggor, som skrämman och vinka,
men inne i dunklet en talltrast slår
och ur skuggorna stjärnor blinka.

Men ryser du liten för skuggorna dock,
och kan du min trast ej höra,

så hvilat jag rodden och smeker din lock
och lugnar dig bäst jag kan göra.
Den är ej så hemsk, vår väntande ö,
den ser bara ut att skrämma,
och där går den tystaste lycka i frö,
där höra vi båda hemma.

Hvad mänskornas klokhed och nidske gud
oss ensliga älskande vägrat,
det få vi på skumma skuggornas bud,
där skymningen skygg sig lägrat.
Den blygaste lycka och ädlaste håg
skyr gatornas skärande dager
och pöbelns larmande segertåg
med stulen purpur och lager.

Så frukta ej liten att stiga i land!
Hvar skugga, det är en frände,
som bjuder oss vänligt med hjärta och hand
välkomna ur öknens elände.

På sjön är det stilla och natten är när,
ej prasslar en fläkt i snåren,
då ekan de bäfvande sorgerna bär
till skuggornas ö i våren.

Se, skuggornas ö är vår längtans ö,
som låter oss båda blandas
med stjärnornas skimmer på glömskans sjö,
som låter oss lefva och andas
i nattens dofter och daggens tö
och fördunsta, när morgonen randas.
Säg liten, vill du ej leende dö
förn i öknens vi öfversandas?

EN DUELL.

DRAMATISK SCEN PÅ VERS.

5

PERSONER:

MARY.

BARON.

En öppen plats i en park. Till höger i förgrunden en bänk, på hvilken ligger en handkoffert uppslagen, innehållande linnebindlar, charpi, kirurgiska instrument och flaskor. Nära den sitter BARON undersökande tvenne revolverar, dem han lägger ner i ett etui. Han ler och suckar, ser på sitt ur och väntar.

BARON; *tager slutligen fram ett bref och läser:*

Alltså, det återstår för oss ej något annat,
än att på öfligt vis i slika hederssaker
uppgöra med en kula tvisten som vi haft.
Ni vet jag siktar väl och darrar ej på handen,
men träffar målet fullt så bra som Ni gör själf.
Alltså jag vuxen är att mäta mig med Er.
Jag vill ej längre tyst som andra kvinnor lida
och tåla hvad som hälst. Nu manar jag Er ut.
Men möter Ni mig ej på planen där i parken,
beväpnad som jag själf, beredd till en duell,

jag utan misskund går och sköflar hennes rykte, som ställt sig mellan oss. Jag ställer till skandal och ropar högljudt ut att Ni bedragit mig.

Jag tycker en duell är bästa slut på saken. Ej någon ann än vi bli därpå lidande, och jag som kvinna kan engång i handling visa att för min heder jag vill våga lifvet ock.

Om själf Ni — som Ni sagt — har skäl att misstro mig,
välan — jag står beredd upprättelse att gifva!

Jag hatat länge djupt den brist på mod hos kvinnan, som henne alltid gjort till slaf på tusen sätt, som henne lisma lärt, där hon sin rätt bort häfda, som henne lärt att fly, där hon bort stå en kamp.

Jag skämtar icke, nej, — det får Ni se i morgon, då jag skall träffa Er på platsen jag bestämt.

De vittnen, som man har vid vanliga dueller behöfva icke vi. Vi mötas blott, vi två. Vid kärleksmöten har man inga vittnen heller, ett möte af vårt hat skall heller inga få.

För sista gången — minns, att denna åtgärd sker i det svaga könets namn, som ej är svagt.

Fru Mary.

Fäller brefvet, ler och skakar på hufvudet.

Hvad har en stackars man i sådant fall att göra? Jo, lyda prompt och blindt, ty annars — stor skandal!

Men jag förbannar högt den stund, då hon lärt föra sitt vapen som en man och som han hålla tal.

Egentligen . . . ja visst! . . . I själfva verket har hon högst obehagligt rätt, ty hon kan skjuta mig så bra som någon karl. Och med detsamma tar hon hans rättighet också att kunna värna sig.

Ser sig omkring. Tager fram instrumenten, bindlarna och charpiet, ordnar dem på bänken och ler i sina tankar.

Nå godt, min käcka fru, låt se att Ni är modig! Jag ämnar lyda Er, fast saken ej blir blodig, ty hvarje kula har jag kratsat ur patronen och lyckas kanske än förmå Er ändra tonen . . .

MARY; kommer med raska steg från fonden, iklädd en lätt sportdräkt. Hon bär i handen ett revolveretui. Stannar, hälsar högtidligt:

Jag tackar Er, baron, för att Ni ansett värdigt er ära såsom man att lyda mig i dag.

Ni känner godt de skäl, som tvinga mig att fordra att Ni för en gångs skull vill se i mig er like, som äger samma rätt och heder som Ni själf.

Uppriktigt sagdt, jag tror ännu Ni skämtar bara, ty männen hafva ej så lätt att oss förstå, men edra tankar bli nog med detsamma klara,

när Ni får se att jag besluten är. — Seså,
gör Er i ordning nu! Vi skola ord ej spilla,
det nyttar icke alls . . .!

BARON; *går leende emot henne:*

Nej, hör du nu, min lilla . . .
— ska vi på allvar slåss? Får ej jag tala ut,
och visa att vår tvist visst icke är så farlig
som du i häftigt mod har föreställt dig den?

Jag medger att jag ej har varit idealet
af denna äkta man, som kvinnan drömmer sig,
jag medger att jag gjort och sagt så mycket galet
som mannen alltid gör, då han förglömmar sig.
Men att jag svikit har min plikt som man och make,
— nej, goda lilla vän! — ty du är ingen drake.

MARY; *kort:*

Ja ja, — jag känner nog ert skämt för längesedan.
Nu vill jag allvar ha på goda grunder redan.

*Kommer närmare, öppnar sitt revolveretui, tager fram
revolvrarna och börjar ladda dem omsorgsfullt.*

BARON; *en smula orolig:*

Se! — Hvar har du fått dem?

MARY:

Dem har jag köpt i dag
hos vapenhandlaren. De äro prima vara.

BARON; *visar leende på sina revolverar:*

Det äro dessa ock. Du vet så väl som jag
att man med dem ej löper allra minsta fara
att icke råka mål.

MARY:

Å ja, jag känner dem.

*Tager Barons revolverar, synar dem, drager slutligen
ut en patron:*

Men om jag ej bedrar mig uti grund och botten,
så har Ni nog haft för Er någonting med skotten,
på det vi ej må skada ta' till lif och lem —!

Jo, mycket rätt! Se här! Ej någon enda kula!

Håller fram patronen.

BARON; *rycker leende på axlarna:*

Ja väl, Ni skämtat har. Jag skämtar själf en smula.
Ty aldrig har väl än, så länge världen stått,
två äkta makar bytt på allvar skarpa skott.

MARY:

Nej, — men nu skall det ske! Ni ser jag är besluten.
Vår tvist är mer än vår, — den är hvart äkta pars.

Men jag vill lösa nu den sekelgamla knuten
och ställa Er som man för alla män till svars.
Om hittills kvinnans mod har varit tyst att lida,
så vill jag visa nu vårt mod från annan sida.

Gör med stor omsorg revolverarna i ordning.

BARON; *ordnar charpiet och instrumenten; för-
manande och allvarligt:*

Men har Ni rätt betänkt hur illa det kan gå
om ej jag själf är kall, om ej min hand är säker?
Er vackra kind kan lätt en gräslig rispa få,
som helnar till ett ärr, det tiden aldrig läker,
och vanställd för ert lif blir Ni ohjälpligt då.

MARY; *otåligt:*

Jag är beredd på allt, förstår Ni, då jag vågar
så här Er mana ut. Jag fruktar ingenting.
Ert eget vankelmod mig mest af allting plågar.
För sista gången nu jag öppet Eder frågar:
Ar Ni för feg till kamp, när allting kommer kring?

BARON:

Det är jag inte, nej! Jag skall med nöje foga
mig uti eder törst att skåda få mitt blod,
men jag ber först att få förklara Eder noga

att saken ej är värd ett sådant hjältemod.
Ty först och främst har ej jag Er, min fru, bedragit,
och för det andra har Ni ej bedragit mig,
men vi ha visst ibland små friheter oss tagit,
som — fastän endast skämt — dock burit frö't i sig
till detta missförstånd. — Jag ber Er på min ära
att sätta lit och tro till hvad jag säger nu:
— Ej någon kvinna finns, som står mig mera nära
och är mig mera kär, än just Ni själf, min fru!

MARY; *kallt*:

Jag tackar Er, baron, för Eder ömma låga,
men tro på edert ord står öfver min förmåga.

BARON:

Säg mig, på hvilket vis har jag er tro förverkat?
Själff vet jag intet skäl till edra hårda ord.

MARY:

Ah — låt oss glömma det! Men likafullt, bemärk att
af min beslutsamhet Ni är tillintetgjord!
Ni hade aldrig trott att leken kunde ända
så snöpligt allvarsamt för edert lätta sinne,
och att er lilla „flirt“ med madame X kanhända
blir eder sista triumf och smått galanta minne.

— Nu skrida vi till sak! — Se här revolvern! Ställ Er en tio steg ifrån, så skjuter ej Ni bom!

BARON; *fattar revolvern. Med stor patos:*

I kärleksgudar små och Hymens genier, — hell er! Jag är beredd att dö med er för kvinnans dom.

Går och ställer sig på kort afstånd från Mary, vänder sig om med tragisk min och hjälte hållning. Lyfter revolvern; väntar.

MARY; *stolt, beredd att möta skottet; när Baron tvekar:*

Nå, herr baron? Allt klart! Ni har det första skottet, det har af gammal häfd ju den, som manats ut.

BARON; *fäller revolvern:*

Nå väl, — jag ryggar nu tillbaka inför brottet att mot min hustru gå med kulor och med krut.

MARY; *retad:*

Ni är en stackare så snart det gäller handling, men gäller det blott ord, då har Ni mod för sju.

BARON; *artigt gäckande:*

Jag önskar icke se ert söta stofts förvandling, och efter edert blod jag törstar ej, min fru!

MARY; *än mer retad:*

Ah! Dumt galanteri! Ni gör Er gammalmodig med edra fraser där från farfars farfars dar. När kvinnan ej är rädd att kläda skjorta blodig, då är det mannens skam om han till svepskäl ta'r.

Bekänn då hellre klart att Ni är rädd och fruktar dels för ert eget skinn, dels för att såra mitt! Bekänn att Ni är feg, — kanske jag då ej tuktar er dryga mansperson, fastän det står mig fritt!

BARON; *undrande:*

Min fru, — hvar ta'r Ni ord? Jag tror det är en annan, som talar ur er mun. Själf skulle aldrig Ni så starka finna på. *Stolt:* Men jag, jag höjer pannan och skakar mig ifrån hvar ful beskylldning fri.

MARY; *som förr:*

Så visa då Ert mod! Ni har det första skottet.

BARON:

Jag sade Eder ju — jag ryggar för det brottet. Men skjut Ni själf till först! Här står jag. Sikta rätt! Tag korn på ögat här! Nej hellre på mitt hjärta, mitt bröst ger större mål och det kan träffas lätt.

MARY:

Håll herre! Håna ej! Ni får mitt kön ej svärta!

Jag känner reglerna, som följas i duell.

Jag ber Er, herr baron, — var ändtligen så snäll och sluta med ert skämt! Så snart Ert skott Ni lossat och kanske träffat mig, kanske ett refben krossat, då skall det bli min tur att sikta rätt på Er!

BARON; *höjer revolvern resolut, lossar sitt skott i luften och kastar bort vapnet:*

Se så — nu är det gjordt! Nu är er tur, jag ber!

MARY: *gör våld på sig. Långsamt och behärskadt:*

Det är ett farligt skämt, baron, att reta kvinnan

med hånfullt ädelmod. Ni glömmer alltför lätt

att hon i eder värld är envåldshärskarinnan.

Men vill hon stiga ner och blifva rätt och slätt

er like och kamrat och *taga* sig sin rätt,

då har Ni ej en hand, som bjuder ett välkommen,

då står Ni kostlig där och ser på henne som en . . .

jag säger icke hvad! Det gör revolt inom en

när man kan fatta klart ett sådant handlingssätt . . . !

BARON:

Ja, säg! Hur skall jag bli för att Er rätt behaga?

Ni fordrar kort om godt att jag skall mörda Er,

dock är jag ej i stånd att rikta mot det svaga,
men stolta sköna kön mitt vapen som Ni ser.

Hos hvarje verklig man naturens egen stämma
förbjuder högt och strängt ett sådant nidingsdåd,
men därför låter dock en man sig icke skrämman
och beder, med förlof, ej för er kula nåd.
Mitt skott jag lossat har. Er tur, min fru, är inne.
Var god och segra nu!

Korsar armarna, står orörlig.

MARY:

Åh, åh, — så ridderlig!

En ädelmodig tupp, som yfves på sin pinne,
så storsint och så stolt att den kan spränga sig!
Nej, kära herr baron, i våra nyktra dagar
ett sådant ädelmod är vanvett blott och bart.
Tag er revolver upp! Duellens gamla lagar
till punkt och pricka vi ska följa, det är klart.

BARON:

Ja väl, det har jag gjort. Duellens lag ej tvingar
till något mord, min fru, — den lämnar åt vårt skön
att skjuta träff och bom. Jag ber att få min lön
för tuppens storsinhet. Men in i döden bringar
min hyllning ännu jag åt edert svaga kön
och flaxar ridderligt med genomskjutna vingar . . .

MARY:

Ert nonsens liknar hån så mycket, att jag känner mig förolämpad mer än hvad jag varit nyss.

BARON; *leende*:

Så låt mig komma då som man det gör med vänner och plåna skymfen ut med en försoningskyss —!

MARY:

Ni drifver öppet gäck med det jag kallar heligt, min rätt som människa, den vill Ni skämta bort, och sist och slutligen så finner Ni det skäligt att göra mig förslag af denna söta sort som vore jag ännu er ömma turturdufva och som Ni icke själf tömt ut er kärleks grufva. Nej, — det blir aldrig af. Jag önskar ej försoning, ty jag vill ha min rätt; — var god och gif mig den! Upprättelse jag vill, men icke alls förskoning. Nå, — samla Eder nu!

Tager upp revolvern och ger honom den.

BARON; *skjuter bort hennes hand och vapnet*:

Ni känner icke än vid edra unga år att lifvet har konflikter, som aldrig lösas. Nej, — Ni älskar dem som dikter,

som stora scener i er egen lifsroman;
Ni väger dem ännu med fantasiens vikter,
Ni kallar ståtligt dem för kvinnans högsta plikter
och tror Ni är i stånd för dem att bryta ban.
Men låt mig säga Er, — ju klarare Ni fattar
att lifvet fordrar strid och kamp på annat håll . . .

MARY:

Nej, nej, — herr filosof! Förlåt mig att jag skrattar,
men all er visdom blir för mitt förnuft ett noll.
Jag tror så gärna på att Ni har någon mening
i edra stora ord, men jag förstår den ej
och vet ej hvad de ha att göra i förening
med det, som fört oss hit. Min bästa herre, nej,
nu måste vi få slut på alla tomma fraser
och alla manlighetens lika tomma gracer.
För sista gången, — skjut! *Vredgad:* Ty annars skju-
ter jag!

BARON:

För sista gången — nej!

*Ser ironiskt och öfverlägset på Mary i det hans ton-
fall blir allt mer hånande:*

Men Ni får ej bli svag
och darra på er hand såsom Ni gör nu just!

MARY; *behärskar sig:*

Ånej — jag darrar ej!

BARON; *som förr:*

Visst gör Ni det, — se bara!

— När allting kommer kring så har Ni mer ej lust
att skicka mig i väg till evighetens kust?

MARY; *höjer revolvern, halft utom sig:*

Nej, herr baron, — tvärtom! Nu vill jag ändtligt svara
på allt ert lätta skämt och allt ert dolda hån.

Nej, — kom ej närmare!

BARON; *närmare, retsamt hånande:*

På tio steg ifrån

Ni träffar aldrig mig. Då måste allt Ni vara
betydligt lugnare och sikta mera kallt.

Ni darrar som ett löf! Jag löper ingen fara.

Se så, — hur siktar Ni! Nej, kära Mary, — halt!

Fäll ner revolvern snällt och lugna dina nerver . . .!

MARY; *lossar sitt skott. Baron tager sig med en
häftig rörelse om armen, blir sedan stående,
ljusnar och ler lugnt mot Mary.*

BARON:

Som sagdt — det där gick bom! Ni ser att mannen
ärfver

ej endast fädrens mod, men deras pansar ock.

Nu har Ni sårat blott min stackars svarta rock . . .

Visar ett hål på vänstra ärmen.

Ett par tre droppar blod Ni lyckats väckligt spilla . . .

Säg, önskar Ni se mer? Jag lofvar att stå stilla.

MARY; *har fällt revolvern, stirrar upprörd på Baron,
frånvarande:*

Alltså — det träffade? Jag sköt då inte bom?

BARON:

Det är en bagatell! Er stränga kvinnodom
den fordrar än ett skott, så blir exekutionen
till alla delar fylld, och jag kan höja tonen.

MARY; *närmare, impulsivt:*

Nej, — det är redan nog. Jag ville blott Er märka.

Synar armen.

Låt se! Tag hit Er arm! Den börjar kanske värka?

BARON:

Nå men — är så det fatt? Jag tror ert hjärta blöder
långt mera än min arm. Hur var det? Sköt Ni blott

för att mig gifva få en liten minnesbeta?

Ånej! — Er vackra blick ännu för häftigt glöder!

Ni lossade visst nyss ert mycket tappra skott

för att jag lyckats Er så helt från vettet reta . . .!

Men önskar Ni det prompt, så kan det ju få heta

att Ni af skicklighet och storsinhet förstått

att skämta med mitt lif, — fast jag som sportsman känner

hur kulan flyger blindt, när hatet sinnet bränner.

MARY; *förvirrad*:

Tro hvad Ni vill, baron!

BARON; *kysser höfviskt hennes hand*:

Jag tror vi blifva vänner.

MARY; *drager baron fram till bänken, hjälper honom
af med rocken och börjar förbinda hans arm
utan att säga ett ord.*

BARON:

Säg, — är det konsekvens att en minut Ni rasar

och ser ett vilddjur i min dryga mansperson,

då Ni den nästa ren för själfva tanken fasar

att Ni har gifvit mig en liten kontusion?

MARY:

Jag rår mig icke själf. Ni gör det icke heller

i allmänhet så väl som Ni det gjort i dag.

Men jag är stolt och nöjd att kvinnan ändtligt gäller i öppen, ärlig kamp. Nej, — jag är icke svag.

Tankfullt:

Nu har jag vågat allt, — allt, ända till min ånger, för att bevisa få mitt mod, min konsekvens!
Men höja vill jag ej mitt vapen flere gånger för kvinnans stolthets skull mot den som är er mäns. Jag fordrar blott att Ni vill inse att hon vågar sitt lif och edert lif, sin frihet och sin ära för att er like bli och komma eder nära.

BARON:

Är detta allt, som tvang Er nyss att skottet lossa?
Fanns ej ett litet grand af svartsjukt hat däri?

MARY; *hårdt:*

Jag ber Er — tvinga ej mitt blod igen att blossa!

BARON; *kysser henne häftigt på pannan:*

Nej, nej! Nu ser jag godt — Ni var ej svartsjuk, Ni!

RIDÅ.
